

Tēma: Dienvidamerikas iekšējie ūdeņi

Klase: 7

Stundas mērķis:

Veidot priekšstatu par Dienvidamerikas kontinenta upēm un ezeriem

Uzdevumi:

- Pilnveidot prasmes iegūt informāciju no kartes un izmantot to;
- Veidot priekšstatu par upes tīkla blīvuma un tecēšanas virziena atkarību no klimata un reljefa;
- Veicināt analizēšanas un salīdzināšanas spēju attīstību;
- Veicināt izpratni par ūdenstilpņu nozīmi cilvēku dzīvē un saimnieciskajā darbībā.

<i>Mācību metodes un paņēmieni</i>	<i>Stundas gaita</i>	<i>Skolēnu darbība</i>								
1. Apskats (2 min)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Iepazīstināt skolēnus ar stundas tematu un uzdevumiem ✓ Skolotājs rosina skolēnus darba lapā 1. uzdevumā A daļā par Dienvidamerikas kontinenta upēm un ezeriem aizpildīt ailīti „Zinu” <table border="1" data-bbox="470 1742 1187 1998"> <thead> <tr> <th><i>A daļa</i></th> <th><i>Zinu</i></th> <th><i>B daļa</i></th> <th><i>Uzzināju</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	<i>A daļa</i>	<i>Zinu</i>	<i>B daļa</i>	<i>Uzzināju</i>					Aizpilda 1. uzdevuma A daļu
<i>A daļa</i>	<i>Zinu</i>	<i>B daļa</i>	<i>Uzzināju</i>							

<p>2. Jautājumi (4 min)</p>	<p>✓ Ģeogrāfiskais diktāts par tematu „Upju sistēma”</p> <p>Skolotājs mutvārdos uzdod jautājumus. Skolēni, izmantojot dotās 2. uzdevumā atbildes, atrod atbilstošo jēdziena skaidrojumu.</p> <p>Jautājumi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Upes ielejas padziļinājums, pa kuru nepārtraukti plūst ūdens</i> 2. <i>Upes sākums</i> 3. <i>Ūdens straume, kas kādā upes vietā krīt lejup</i> 4. <i>Apgabals, kurā apakšzemes un virszemes ūdeņi ietek upē</i> 5. <i>Noteikta, dabiski izveidojusies gultne ar plūstošu lielu ūdens straumi, kas rodas zemes virsmas slīpuma dēļ kādā apvidū</i> 6. <i>Vieta, kur upe, strauts ietek citā ūdenstilpnē</i> 7. <i>Augstiene, kas atdala upju baseinus</i> 8. <i>Dabiska ūdenstilpe reljefa pazeminājumos, kuru no visām pusēm norobežo sauszeme</i> <p>Atbildes:</p> <p><i>A – izteka, B – upes baseins, C – ūdensšķirtne, D – upes gultne, E – ietecka, F – upe, G – ūdenskritums, H – ezers</i></p> <p>✓ Pašpārbaude, izmantojot atbilžu lapu</p>	<p>Aizpilda testu</p> <p>Salīdzina savas atbildes</p>
<p>3. Darbs ar tekstu, saruna, praktiskais darbs (9 min)</p>	<p>✓ Skolotājs izdala 3. uzdevuma jautājumus</p> <p>✓ Lasot MG 157.-158. lpp. un papildinformāciju, skolēni sagatavo atbildes uz jautājumiem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Nosauc lielākās Dienvidamerikas upes</i> 2. <i>Kura okeāna baseinam tās attiecas?</i> 3. <i>Kā sauszemes reljefs ietekmē upes straumes virzienu?</i> 4. <i>Kāda ir klimata ietekme uz upes režīmu?</i> 5. <i>Kāda ir Dienvidamerikas upju ūdensguve?</i> <p>✓ Jautājumu apspriešana</p> <p>✓ Lielākās Dienvidamerikas upes parāda kartē</p> <p>✓ Atzīmē upju nosaukumus kontūrkartē</p>	<p>Lasa tekstu, darbs pāros</p> <p>Darbs ar atlantu, praktiskais darbs</p>

<p>4. Teksta statistikas datu vizualizēšana (9 min)</p>	<p>✓ Izmantojot iepriekš iegūto informāciju, aizpilda 4. uzdevuma tabulu</p> <table border="1" data-bbox="405 539 1227 801"> <thead> <tr> <th>Nr</th> <th>Upes nosaukums</th> <th>Lielākās pietekas</th> <th>Baseina platība</th> <th>Upes garums</th> <th>Gada notece</th> <th>Ūdensguve</th> <th>Upju izmantošana</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Amazone</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Parana</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Orinoko</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>✓ Savstarpējā pārbaude, izmantojot atbilžu lapu</p>	Nr	Upes nosaukums	Lielākās pietekas	Baseina platība	Upes garums	Gada notece	Ūdensguve	Upju izmantošana	1.	Amazone							2.	Parana							3.	Orinoko							<p>Apspriežoties, aizpilda tabulu</p>
Nr	Upes nosaukums	Lielākās pietekas	Baseina platība	Upes garums	Gada notece	Ūdensguve	Upju izmantošana																											
1.	Amazone																																	
2.	Parana																																	
3.	Orinoko																																	
<p>5. Darbs ar tekstu. „Tukšo vietu” aizpilde (5 min)</p>	<p>✓ Lasot MG 158. lpp., ieraksta 5. uzdevuma tukšajās vietās ģeogrāfiskos nosaukumus <i>Dienvidamerikas upēs ir daudz ūdenskritumu.</i> _____ <i>ir otra garākā Dienvidamerikas upe.</i> <i>Vienā no Paranas pietekām atrodas _____ ūdenskritums, kas 2,7 km plats.</i> <i>Tā augstums ir _____ m. Šajā upē ir tik daudz ūdenskritumu, ka tikai 4 km garā upes posmā pētnieki ir saskaitījuši ap 300 lielāku un mazāku ūdenskritumu.</i> <i>Pasaules _____ ūdenskritums Anhels atrodas _____ baseinā, Čurunas upē. Tā augstums ir _____ m, un to atklāja lidotājs _____.</i></p> <p>✓ Atbilžu pārbaude</p>	<p>Lasa tekstu, aizpilda tekstu</p>																																
<p>6. Darbs ar tekstu. „Jā/nē” tests, praktiskais darbs (3 min)</p>	<p>Skolēni lasa MG 159. lpp., atbild uz 6. uzdevuma apgalvojumiem</p>	<p>Teksta lasīšana, apgalvojumu noliegšana vai apstiprināšana</p>																																

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="446 477 510 510">Nr</th> <th data-bbox="510 477 1082 510">Apgalvojums</th> <th data-bbox="1082 477 1225 510">Atbilde</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="446 510 510 544">1.</td> <td data-bbox="510 510 1082 544">Dienvidamerikā ir daudz lielu ezeru</td> <td data-bbox="1082 510 1225 544"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 544 510 577">2.</td> <td data-bbox="510 544 1082 577">Titikakas ezers atrodas Andu kalnos</td> <td data-bbox="1082 544 1225 577"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 577 510 611">3.</td> <td data-bbox="510 577 1082 611">Titikakas ezers ir lielākais ezers kontinentā</td> <td data-bbox="1082 577 1225 611"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 611 510 689">4.</td> <td data-bbox="510 611 1082 689">Titikakas ezers ir pasaulē visaugstāk kalnos izvietotais ezers</td> <td data-bbox="1082 611 1225 689"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 689 510 723">5.</td> <td data-bbox="510 689 1082 723">Titikakas ezera lielākais dziļums ir 304 m</td> <td data-bbox="1082 689 1225 723"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 723 510 757">6.</td> <td data-bbox="510 723 1082 757">Titikakas ezers ir kuģojamais ezers</td> <td data-bbox="1082 723 1225 757"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 757 510 835">7.</td> <td data-bbox="510 757 1082 835">Marakaibo ezers atrodas Dienvidamerikas dienvidos</td> <td data-bbox="1082 757 1225 835"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 835 510 913">8.</td> <td data-bbox="510 835 1082 913">Marakaibo ezers uzskatāms par vienu no pasaules vecākajiem ezeriem.</td> <td data-bbox="1082 835 1225 913"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 913 510 947">9.</td> <td data-bbox="510 913 1082 947">Marakaibo ezera lielākais dziļums ir 250 m</td> <td data-bbox="1082 913 1225 947"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="446 947 510 981">10.</td> <td data-bbox="510 947 1082 981">Marakaibo ezers atrodas Venecuēlā</td> <td data-bbox="1082 947 1225 981"></td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="494 1041 1117 1176"> ☒ Savstarpējā pārbaude un vērtēšana ☒ Dienvidamerikas ezerus parāda kartē, atzīmē kontūrkartē </p>	Nr	Apgalvojums	Atbilde	1.	Dienvidamerikā ir daudz lielu ezeru		2.	Titikakas ezers atrodas Andu kalnos		3.	Titikakas ezers ir lielākais ezers kontinentā		4.	Titikakas ezers ir pasaulē visaugstāk kalnos izvietotais ezers		5.	Titikakas ezera lielākais dziļums ir 304 m		6.	Titikakas ezers ir kuģojamais ezers		7.	Marakaibo ezers atrodas Dienvidamerikas dienvidos		8.	Marakaibo ezers uzskatāms par vienu no pasaules vecākajiem ezeriem.		9.	Marakaibo ezera lielākais dziļums ir 250 m		10.	Marakaibo ezers atrodas Venecuēlā		Darbs ar atlantu, praktiskais darbs
Nr	Apgalvojums	Atbilde																																	
1.	Dienvidamerikā ir daudz lielu ezeru																																		
2.	Titikakas ezers atrodas Andu kalnos																																		
3.	Titikakas ezers ir lielākais ezers kontinentā																																		
4.	Titikakas ezers ir pasaulē visaugstāk kalnos izvietotais ezers																																		
5.	Titikakas ezera lielākais dziļums ir 304 m																																		
6.	Titikakas ezers ir kuģojamais ezers																																		
7.	Marakaibo ezers atrodas Dienvidamerikas dienvidos																																		
8.	Marakaibo ezers uzskatāms par vienu no pasaules vecākajiem ezeriem.																																		
9.	Marakaibo ezera lielākais dziļums ir 250 m																																		
10.	Marakaibo ezers atrodas Venecuēlā																																		
7. Spēle (3 min)	☒ Burtu mīkla (Variants – krustvārdu mīkla) 1) NELASH 2) DANI 3) MAOZAEN 4) OKORINO 5) ABAKIMORA 6) TAPALAL 7) ANARAP 8) VISAUG	Skolēni sacenšas ģeogrāfisko nosaukumu burtu mīklu minēšanā																																	
8. Apskats (3 min)	☒ Skolotājs rosina skolēnus darba lapā 1. uzdevumā B daļā aizpildīt ailīti „Uzzināju”	Aizpilda 1. uzdevuma B daļu																																	
9. Jautājumi (2 min)	Stundas darba apkopojums	Atbild uz jautājumiem																																	

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

1. uzdevums

<i>A daļa</i>	<i>Zīnu</i>	<i>B daļa</i>	<i>Uzzināju</i>

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

2. uzdevums Ģeogrāfiskais diktāts par tematu „Upju sistēma”

Atbildes: *A – izteka, B – upes baseins, C – ūdensšķirtne, D – upes gultne,*

E – ieteka, F – upe, G – ūdenskritums, H – ezers

Jautājumi	Atbildes
1. . <i>Upes ielejas padziļinājums, pa kuru nepārtraukti plūst ūdens</i>	
2. <i>Upes sākums</i>	
3. <i>Ūdens straume, kas kādā upes vietā krīt lejup</i>	
4. <i>Apgabals, kurā apakšzemes un virszemes ūdeņi ietek upē</i>	
5. <i>Noteikta, dabiski izveidojusies gultne ar plūstošu lielu ūdens straumi, kas rodas zemes virsmas slīpuma dēļ kādā apvidū</i>	
6. <i>Vieta, kur upe, strauts ietek citā ūdenstilpnē</i>	
7. <i>Augstiene, kas atdala upju baseinus</i>	
8. <i>Dabiska ūdenstilpe reljefa pazeminājumos, kuru no visām pusēm norobežo sauszeme</i>	

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Atbilžu lapa

2. uzdevums Ģeogrāfiskais diktāts par tematu „Upju sistēma”

Atbildes: *A – izteka, B – upes baseins, C – ūdensšķirtne, D – upes gultne,*

E – ieteka, F – upe, G – ūdenskritums, H – ezers

Jautājumi	Atbildes
1. . <i>Upes ielejas padziļinājums, pa kuru nepārtraukti plūst ūdens</i>	<i>D</i>
2. <i>Upes sākums</i>	<i>A</i>
3. <i>Ūdens straume, kas kādā upes vietā krīt lejup</i>	<i>G</i>
4. <i>Apgabals, kurā apakšzemes un virszemes ūdeņi ietek upē</i>	<i>B</i>
5. <i>Noteikta, dabiski izveidojusies gultne ar plūstošu lielu ūdens straumi, kas rodas zemes virsmas slīpuma dēļ kādā apvidū</i>	<i>F</i>
6. <i>Vieta, kur upe, strauts ietek citā ūdenstilpnē</i>	<i>E</i>
7. <i>Augstiene, kas atdala upju baseinus</i>	<i>C</i>
8. <i>Dabiska ūdenstilpe reljefa pazeminājumos, kuru no visām pusēm norobežo sauszeme</i>	<i>H</i>

Darba lapa

3. uzdevums Dienvidamerikas kontūrkarte

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

4. uzdevums Dienvidamerikas upes

<i>Nr</i>	<i>Upes nosaukums</i>	<i>Lielākās pietekas</i>	<i>Baseina platība</i>	<i>Upes garums</i>	<i>Gada notece</i>	<i>Ūdensgūve</i>	<i>Upju izmantošana</i>
1.	Amazone						
2.	Parana						
3.	Orinoko						

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Atbilžu lapa

Dienvidamerikas upes

<i>Nr</i>	<i>Upes nosaukums</i>	<i>Lielākās pietekas</i>	<i>Baseina platība</i>	<i>Upes garums</i>	<i>Gada notece</i>	<i>Ūdensgūve</i>	<i>Upju izmantošana</i>
1.	Amazone	Madeira Riunegru Tapažosa	7180000 km ²	6683 km	5500 km ³	Lietus	Kuģošana Zvejošana Lauksaimniecībā Elektroenerģijas ražošana
2.	Parana	Urugvaja Paragvaja	4250000 km ²	3150 km	552 km ³	Lietus	Kuģošana Zvejošana Lauksaimniecībā Elektroenerģijas ražošana
3.	Orinoko	Karoni Kaura	1000000 km ²	2730 km	915 km ³	Lietus	Kuģošana Zvejošana Lauksaimniecībā Elektroenerģijas ražošana

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

5. uzdevums „Tukšo vietu” aizpilde

Dienvidamerikas upēs ir daudz ūdenskritumu.

1) _____ ir otra garākā Dienvidamerikas upe.

Vienā no Paranas pietekām atrodas 2) _____ ūdenskritums, kas 2,7 km plats.

Tā augstums ir 3) _____ m. Paranas upē ir tik daudz ūdenskritumu, ka tikai 4 km garā upes posmā pētnieki ir saskaitījuši ap 300 lielāku un mazāku ūdenskritumu.

Pasaules 4) _____ ūdenskritums Anhels atrodas

5) _____ baseinā, Čurunas upē. Tā augstums ir 6) _____ m, un to atklāja lidotājs 7) _____ .

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Atbilžu lapa

5. uzdevums „Tukšo vietu” aizpilde

Dienvidamerikas upēs ir daudz ūdenskritumu.

1) **Parana** ir otra garākā Dienvidamerikas upe.

Vienā no Paranas pietekām atrodas 2) **Igvasu** ūdenskritums, kas 2,7 km plats.

Tā augstums ir 3) **72**m. Paranas upē ir tik daudz ūdenskritumu, ka tikai 4 km garā upes posmā pētnieki ir saskaitījuši ap 300 lielāku un mazāku ūdenskritumu.

Pasaules 4) **augstākais** ūdenskritums **Anhels** atrodas

5) **Orinoko** baseinā, Čurunas upē. Tā augstums ir 6) **1054** m, un to atklāja lidotājs

7) **H. Anhels** .

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

6. uzdevums „Jā/nē” tests

<i>Nr</i>	<i>Apgalvojums</i>	<i>Atbilde</i>
1.	Dienvidamerikā ir daudz lielu ezeru	
2.	Titikakas ezers atrodas Andu kalnos	
3.	Titikakas ezers ir lielākais ezers kontinentā	
4.	Titikakas ezers ir pasaulē visaugstāk kalnos izvietotais ezers	
5.	Titikakas ezera lielākais dziļums ir 304 m	
6.	Titikakas ezers ir kuģojamais ezers	
7.	Marakaibo ezers atrodas Dienvidamerikas dienvidos	
8.	Marakaibo ezers uzskatāms par vienu no pasaules vecākajiem ezeriem.	
9.	Marakaibo ezera lielākais dziļums ir 250 m	
10.	Marakaibo ezers atrodas Venecuēlā	

Atbilžu lapa

6. uzdevums „Jā/nē” tests

<i>Nr</i>	<i>Apgalvojums</i>	<i>Atbilde</i>
1.	Dienvidamerikā ir daudz lielu ezeru	–
2.	Titikakas ezers atrodas Andu kalnos	+
3.	Titikakas ezers ir lielākais ezers kontinentā	+
4.	Titikakas ezers ir pasaulē visaugstāk kalnos izvietotais ezers	+
5.	Titikakas ezera lielākais dziļums ir 304 m	+
6.	Titikakas ezers ir kuģojamais ezers	+
7.	Marakaibo ezers atrodas Dienvidamerikas dienvidos	–
8.	Marakaibo ezers uzskatāms par vienu no pasaules vecākajiem ezeriem.	+
9.	Marakaibo ezera lielākais dziļums ir 250 m	+
10.	Marakaibo ezers atrodas Venecuēlā	+

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Darba lapa

7. uzdevums Burtu mīkla

1) NELASH	2) DANI
3) MAOZAEN	4) OKORINO
5) ABAKIMORA	6) TAPALAL
7) ANARAP	8) VISAUG

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Atbilžu lapa

7. uzdevums Burtu mīkla

1) ANHELŠ

2) ANDI

3) AMAZONE

4) ORINOKO

5) MARAKAIBO

6) LAPLATA

7) PARANA

8) IGVASU

Amazone

Parana

Igvasu

Orinoko

Anhels

Titikakas ezers

Marakaibo ezers

ESF projekts „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos”
Vienošanās Nr.2009/0196/1DP/1.2.2.1.5/09/IPIA/VIAA/001

Mācību literatūra

Anita Biseniece. Kontinentu ģeogrāfija 7. klasei: mācību grāmata. Zvaigzne ABC, 2007 g.

Mācību līdzekļi

Pasaules ģeogrāfijas atlants

Kontūrkartes

Amerikas fiziogēogrāfiskā karte

Videoiekārta